

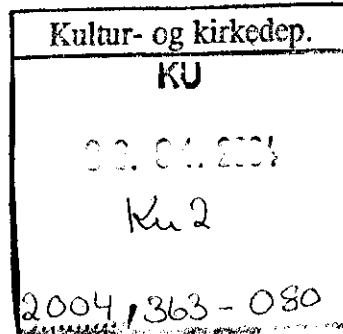

UNIVERSITETET I OSLO

DET HISTORISK-FILOSOFISKE FAKULTET

Kultur- og kyrkjedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Institutt for nordistikk og litteraturvitskap
Postboks 1013 Blindern
0315 Oslo

Besøksadresse: Henrik Wergelands
hus, 2.etg., Blindern

Telefon: +47 22 85 67 08

Telefaks: +47 22 85 71 00

Web-adr.: <http://www.hf.uio.no/inl/>

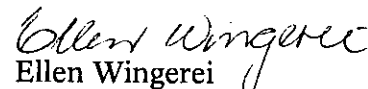
Dato: 30.03.04
Deres ref.:
Vår ref.: 04/1559-1

Høyring – framlegg om endring av lov om stadnamn

Høyringsframlegget har vore diskutert ved Seksjon for namnegransking ved Institutt for nordistikk og litteraturvitskap, Universitetet i Oslo. Seksjonen har vore inne i diskusjonen av høyringsdokumentet som vart utarbeidd for Samarbeidsnemnda for namnegransking, og *rår til at Universitetet i Oslo sluttar seg til fråsegna for Samarbeidsnemnda.*

Studie- og forskningsadministrativ avdeling ved UiO har bede oss sende ei eventuell fråsegn direkte til departementet. Me seier oss leie for at dette svaret kjem etter fristen.

Hans H. Skei
instituttleiar

Ellen Wingerei
adm. leiar

Kopi: Studie- og forskningsadministrativ avdeling, UiO

Vedlegg: ”Uttalelse fra samarbeidsnemnda for namnegransking”

HØRING – FORSLAG OM ENDRING AV LOV OM STADNAMN

UTTALELSE FRA SAMARBEIDSNEMNDA FOR NAMNEGRANSKING

1.1 Forhistorie

I høringsdokumentet vises det til rapporten fra en evalueringsgruppe som anbefalte en viss forenkling i regelverket for at loven skulle bli enklere å praktisere, samtidig som det ble fremhevet at det demokratiske og det navnefaglige aspektet fortsatt måtte ivaretas. Dette kan vi si oss enige i, men i en rekke stedsnavnsaker har vi sett at det demokratiske aspektet har kommet i konflikt med navnefaglige vurderinger. Vi mener at skrivemåten av stedsnavn ikke må bli noe som bestemmes etter flertallsbeslutninger.

1.2 Generelt om stedsnavn

Det blir sagt mye konstruktivt om hvilken rolle stedsnavn spiller i et samfunn, bl.a. om deres funksjon som kulturminner. Men når det blir vist til at Riksantikvarieämbetet i Sverige uttaler at kulturelle og historiske verdier i stedsnavn ligger i selve navnet og plassen, og ikke i skrivemåten, er vi bare delvis enige. Vi vil understrekes at Sverige har en mer enhetlig skriftspråkstradisjon og en annen språkhistorie enn Norge. Verdien av stedsnavn som kulturminner blir best ivaretatt når navnet får en skriftform som avspeiler de muntlig overleverte formene. En god del stedsnavn blir i privat sammenheng, og til dels i offentlig bruk, skrevet på en måte som tilslører de kulturhistoriske og språkhistoriske forholdene. Derfor er det ikke likegyldig hvordan navnet skrives. Her viser vi til vår uttalelse i forbindelse med høringen av rapporten fra det utvalget som evaluerte stedsnavnloven i 2001:

Samarbeidsnemnda for namnegransking er glad for at det nå er foreslått en formålsparagraf for loven, der det kommer tydelig fram at stedsnavnene våre skal tas vare på som kulturminne og medvirke til at navnene utgjør et enhetlig navneverk. Imidlertid savner Samarbeidsnemnda en formulering som understreker at det er gjennom en enhetlig praksis og felles regelverk for fastsetting av navns skrivemåte at denne enhet oppnås.

Spørsmålet om skrivemåten av løst sammensatte navn tas også opp her, og det blir vist til et brev av 27.5.1994 fra Kulturdepartementet til Luftfartsverket om at "Når lufthavn brukes sammen med ett eller to stedsnavn som betegnelse på en flyplass, innebærer ikke det at lufthavn blir en del av et stedsnavn." Dette synspunktet er tidligere imøtegått av fagmiljøet ut fra at det faktisk at en løs sammensetning som *Tromsø lufthavn* er ett stedsnavn med *lufthavn* (*lufthamn*) som hovedledd og *Tromsø* som utmerkingsledd, og noe annet enn *Tromsø* alene der ø (av øy) er hovedledd og *Troms* utmerkingsledd. Departementet mener at lov om offentlig målbruk og gjeldende rettskriving skal legges til grunn for normering av løst sammensatte ledd som det nevnte *lufthamn/lufthavn*. Etter vårt syn innebærer dette et brudd med lov om stadnamn ut fra en faglig begrunnet definisjon av stedsnavn. Videre sies det at presiserende tillegg i form av retningsangivelse, størrelse eller bruk (det siste er uklart) kan fastsettes uten å ta stilling til retningsord eller leddstilling. Vi mener at når et slikt løst sammensatt ledd går inn som en del av navnet, bør det gjøres vedtak av det sammen med hovednavnet.

Den første setningen som refererer til Evalueringsgruppens vurdering ("Evalueringsgruppen foreslår ...") er noe uklar og bør gjøres tydeligere.

Merknadene til avsnittet "Finsk eller kvensk?" slutter vi oss til.

2. Formål og virkeområde

Samarbeidsnemnda støtter departementets forslag om en formålsparagraf der både kulturminneaspektet og ønsket om et mest mulig enhetlig navneverk blir tatt med i loven. Vi er også enige i at anvendelsen av loven blir presisert og styrket. Her mener vi at alle virksomheter som har allmenn interesse i samfunnet, må komme inn under loven, også slike som er blitt (delvis) privatisert som Televerket og Statoil, og slike som kan tenkes å bli privatisert, som NSB, Statens vegvesen og Posten. Samarbeidsnemnda ser det som helt vesentlig for bruken av de offentlig vedtatte skriftformene at de gjelder på et bredest mulig felt i samfunnet.

Samarbeidsnemnda forstår at Svalbard, Jan Mayen og de norske bilanda unntas fra loven, men mener at det på kontinentalsokkelen og i Norges økonomiske sone fins stedsnavn som hører til nedarvete stedsnavn. Norsk jurisdiksjon er begrenset i disse områdene, men det bør være mulig å anvende loven i disse områdene så langt det ikke kommer i konflikt med internasjonale avtaler og begrensninger. Her viser vi til vår uttalelse i 2001:

Samarbeidsnemnda stiller seg undrende til at loven ikke skal gjelde på den norske kontinentalsokkelen (se den foreslåtte §1). Det vil i så fall medføre at en viktig del av vår kystkultur og dens navn og navnetradisjon blir liggende utenfor lovens virkeområde. I og med at nasjonalstaten har enerett til utforskning og utnyttelse av kontinentalsokkelen, er det også naturlig at nasjonalstaten har ansvar for navnefastsettelse og navnenormering på det samme området.

3. Definisjoner

Samarbeidsnemnda ser at det vil være nyttig å definere flere begreper (termer) i loven. Men disse begrepene bør gjennomgås og formuleres på navnefaglig grunnlag. I 2001 uttalte Samarbeidsnemnda seg slik:

Evalueringsgruppa gir bl.a. s.7 ff. en rekke forslag til definisjoner på begrep og termer som skal brukes i den nye lova. Samarbeidsnemnda er ikke enig med gruppa i en del av de foreslåtte definisjonene, og vil foreslå at det nedsettes en undergruppe som gjennomgår de navnefaglige definisjonene. Der evalueringsgruppa definerer begrep og betegnelser fra andre fagområder, er det nødvendig å ha en referanse til kilden. F. eks. bør definisjonen av "tettstad" være i samsvar med den som Statistisk sentralbyrå bruker. Samarbeidsnemnda vil også peke på at det nye forslaget til definisjon av termen "stadnamn" ikke er helt heldig, og vil foretrekke at den gamle definisjonen beholdes.

Vi har følgende kommentarer til de foreslåtte definisjoner:

a) stadnamn, namn på geografiske lokaliteter

Dette er en ringdefinisjon som sier det samme som at "stadnamn er namn på stader". Her bør "geografiske lokaliteter" forklares nærmere i merknadene til loven, eventuelt i forskriftene. Mange anlegg, veikonstruksjoner, bygninger osv. har navn av typen stedsnavn, noe som ikke uten videre går fram av uttrykket "geografisk lokalitet".

b) - c)

I merknadene til den nåværende loven skiller ikke departementet mellom *gårdsnavn* og *bruksnavn*. Dette er riktig på den måten at det oftest er samme språklige størrelse som forekommer i ulik funksjon. Forskjellen kommer fram i behandlingsmåten på den måten at grunneieren har en særskilt uttalerett når navnet er bruksnavn. Stadnamnutvalet av 1979 hadde foreslått å skille mellom disse to gruppene, og i det nye høringsforslaget går departementet inn for å definere gårds- og bruksnavn som to ulike navnegrupper. Samarbeidsnemnda støtter dette. Distinksjonen mellom gårds- og bruksnavn må også komme til uttrykk i Sentralt stedsnavnregister. Se ellers en videre problematisering nedenfor under punkt 3 og 7.

d) *nedervde stadnamn, ...*

Vi er enige i denne definisjonen, men den bør sees i sammenheng med neste punkt.

e) *lokal talemålsform, den uttaleforma som er i allmenn bruk av folk som er busette på staden.* Her foreslår departementet å erstatte termen "nedervd lokal uttale" i den nåværende loven med "lokal uttale". Samarbeidsnemnda er klar over at det er visse problemer knyttet til både innholdet og dokumentasjonen av "nedervd lokal uttale", men mener at den dekker en hovedintensjon ved stedsnavnormering slik den har vært nedfelt i regelverket siden 1913, nemlig at skrivemåten skal bygge på "stedets dialekt". Dette er også videreført i innstillingen til Stadnamnutvalet og i merknadene til nåværende lov (s. 19):

Med den nedervde lokale uttalen er meint den uttalen som er munnleg overlevert innanfor ein brukarkrins, m.a.o. den uttalen som har vore vanleg på staden og som framleis er i bruk.

Formuleringen i høringsforslaget tar etter vår oppfatning ikke tilstrekkelig hensyn til det språklige forhold som uttrykkes i "den nedervde lokale uttalen", nemlig den uttalen som er en direkte videreføring av tidligere generasjoners uttale. "Lokal talemålsform, den uttaleforma som er i allmenn bruk av folk som er busette på staden" vil i stigende grad være påvirket av skriftformer, særlig i tettbygde strøk, etter som mobiliteten i samfunnet mer og mer vil prege bosetningsmønsteret. Vi vil derfor sterkt oppfordre om å holde på "nedervde lokal uttale", eventuelt erstattet med "tradisjonell lokal uttale" e.l., men slik at intensjonen blir utdypet i merknadene.

f), g), h) – ingen kommentarer.

4. Navnevern og navnsetting

4.1 Generelt

Dette gjelder en redaksjonell samordning av lov om stadnamn og delingsloven som Samarbeidsnemnda ikke finner grunn til å kommentere.

4.2 Regler om navnevern og navnsetting

Samarbeidsnemnda er tilfreds med at departementet er innstilt på å lovfeste navnevern og navnsetting. Dette bør også gjelde hensynet til å følge navneskikken på stedet. Alternativt bør dette siste hensynet følges opp i merknadene og forskriftene til loven.

Departementets forslag til ny § 3 følger etter vårt syn likevel ikke helt opp de hensyn som er uttrykt i pkt. 4.2., nemlig at det er de lokale stedsnavn som skal vernes og tas hensyn til ved ny navnsetting. Bokstav a) framhever vern av stedsnavn som slektsnavn. Samarbeidsnemnda

vil understreke at stedsnavn generelt, også naturnavn, skal føres videre på det stedet de har oppstått, og at de ikke bør kunne brukes fritt. Også her er formuleringen ”særlege grunnar” brukt, og slike særlige grunner bør defineres nærmere.

5. Saksgang ved fastsetting av skrivemåte

5.1 Førstegangsbehandling

Vi er enige med departementet når det i pkt. 5.1.3 sier at det er viktig at en forenkling i saksgangen ikke går ut over de demokratiske og navnefaglige sidene ved en sak. Og vi er enige i det fleste forslag til forenkling.

Men vi føler uro når det i neste setning framheves at ”fastsetting av skrivemåten for navn som skal brukes i det praktiske dagligliv, ikke er et navnefaglig forskningsprosjekt, men først og fremst et hjelpemiddel i hverdagen.” En liknende formulering finnes i pkt. 8.4., der det heter ”fordi det her ikke gjelder et vitenskapelig arbeid eller en samling stedsnavn, men formen på et navn som skal fungere i praksis i mange sammenhenger”.

Her antyder departementet at det er en motsetning mellom det navnefaglige arbeidet som lov og forskrifter har pålagt navnekonsulenttjenestene, og den funksjonen navn har i det praktiske liv. For det første reagerer vi på at det grundige faglige arbeidet som blir gjort av navnekonsulenttjenestene, framstilles som noe negativt i saksbehandlingen. Her vil vi vise til at norsk normeringshistorie fram til og med lov om stadnamn har hatt grundig faglig arbeid som forutsetning. For det andre ser ikke Samarbeidsnemnda noen reell motsetning mellom faglig basert stedsnavnormering og den praktiske bruken av navn. Et reelt problem er at det fins flere skrivemåter av et navn, og dette problemet løses ved at én skriftform vedtas og brukes mest mulig.

Når det gjelder forenkling av vedtaksprosessen, vil Samarbeidsnemnda understreke at det ikke bør gjøres forskjell på ulike grupper stedsnavn ut fra deres funksjon slik det nevnes i pkt. 2. Vi stiller også spørsmål ved formuleringen i pkt. 5 om at ”en liten bekk” ikke skal være avgjørende for skrivemåten av et tettsted. Det bør ikke være størrelsen av en lokalitet som er avgjørende for normeringen, men den gjeldende navnetradisjon og navnebruk. I pkt. 10 åpnes det for at en navnesak kan behandles på nytt hvis det kommer inn nye opplysninger. Her bør det presiseres at de nye opplysningene må være vesentlige, og ikke f.eks. bare enkelte eldre skriftformer.

Når det gjelder vektlegging av eiers/festers synspunkter (s. 11), er vi enige i at bruksnavn (gårdsnavn) står som et symbol for slektstradisjon og andre bånd til eiendommen. Men her kommer det ikke fram at de aller fleste gårds- og bruksnavn er gitt lenge før de nåværende slekter tok over gården/bruket, og at de er en felles arv, ikke en eksklusiv rett for dem som tilfeldigvis eier eller driver gården/bruket. Det kommer heller ikke fram at slektsnavn av gårdsnavn er sekundære i forhold til gårdsnavnet, og at slektsnavn ofte har en tilfeldig skriftform med bakgrunn i tidligere tiders ustøe skrivepraksis. Ofte framstår slike skrivemåter som en forvanskning av navnet. Vi ser en fare for navnevernet ved at det gis større rom for grunneiers syn nettopp ved at det nedarvete navnet får en form som fjerner det fra den traderte uttalen.

Disse synspunktene bør det tas hensyn til i utformingen av merknadene og forskriftene. Når det gjelder forslaget til selve lovendringen, har vi ingen innvendinger, med unntak av den nye § 7: Her bør ”nye opplysningar” gis en avgrensning i merknader eller forskrifter.

5.2 Klagebehandling

Vi er enige i at klagen bør grunngis. Det bør også komme fram at det er klare begrensninger i klagegrunnlaget, f.eks. at slektsnavnets skrivemåte ikke er noen opplagt grunn for å få saken behandlet av klagenemnda.

6. Bruk av stedsnavn

Samarbeidsnemnda er enig i at det blir gjort vedtak om parallellnavn samtidig i flerspråklige område.

Videre ser nemnda det som viktig at offentlige organ på ulike nivå tar i bruk vedtatte skriftformer.

Det nye lovforslaget viderefører punktet om at skriftformer som er i bruk når lova tar til å gjelde, og som det ikke er gjort vedtak på, skal brukes av det offentlige til det eventuelt blir gjort endringsvedtak. Dette har vært nødvendig ettersom det ikke har vært eller er mulig å gjøre vedtak av alle aktuelle navn. Et vesentlig problem i denne sammenhengen er at det finnes mer enn én skrivemåte av samme navn, ofte en som vil være i samsvar med forskriftene til loven, og en eller flere andre som avviker mer eller mindre fra reglene. Så lenge det ikke blir gjort vedtak, kan altså skriftformer av typen *Lie* (for *Li*) og *Vold* (for *Voll*) brukes med like stor rett. Statens kartverk har ikke ressurser til å reise navnesak for alle navn som forekommer med ulik skrivemåte på ulike kart, skilt osv. Samarbeidsnemnda mener at navneformer som strir mot dagens rettskriving, må vike og mener det bør legges føringer for hvilken skrivemåte som fortrinnsvis bør brukes av dem som har status "godkjent". Jo lengre feilaktige skrivemåter brukes, desto vanskeligere er det å få innført riktige former.

7. Gårds- og bruksnavn

Skillet mellom gårds- og bruksnavn er også kommentert ovenfor under pkt. 3. Språklig er det som nevnt ikke noe skille mellom et navn brukt som gårdsnavn (matrikkelgårdsnavn) og bruksnavn (navn på en bruksenhet under en matrikkelgård). Et slikt skille kan likevel være tjenlig hvis man ønsker at vedtaksorganet skal stå friere ved gårdsnavnet enn ved bruksnavnet. Gårdsnavnet må med andre ord kunne vedtas uten at det tas spesielt hensyn til grunneierens ønsker. På den annen side er det tvilsomt om folk flest opplever noen forskjell på disse funksjonene fordi det som regel er det enkelte bruket, ofte hovedbruket, som forbindes med gårdsnavnet. For Statens kartverk vil det også være vanskelig rent kartteknisk å skille mellom de to funksjonene. På N50-serien vil navnet ofte vise til den overordnede enheten matrikkelgården, men på kart i større målestokker som Økonomisk kartverk vil det være naturlig å knytte navnet til det enkelte bruk. Det er all grunn til å regne med forvirring i de tilfeller det er aktuelt å operere med to ulike navnevedtak av "samme" navn.

Samarbeidsnemnda er tilfreds med at forslaget til revidert lov viderefører prinsippet om at "bruksnamn som språkleg og geografisk fell saman med nedervde stadnamn, eller med andre stadnamn som etter reglane i denne lova eller i andre lover og forskrifter skal brukast av det offentlege, skal fastsetjast etter reglane i §§ 4 og 5" (ny nummerering). Vi er likevel usikre på hvordan formuleringen "synspunktene til eier/fester skal tillegges særskilt vekt" kan bli tolket. Vi ser ingen problemer ved *Hagen* for *Hågån* eller *Bråten* for *Bråtan* som akseptable former av bruksnavn, men man må regne med at det blir krav om *Tvedt* for *Tve(i)t* og *Vold* for *Voll*, og slike ønsker mener vi ligger utenfor det lov og forskrifter tillater.

Navn som ikke er nedarvet, bør eieren fritt kunne fastsette (så lenge det ikke skyver eksisterende nedarvete navn bort). Ved slike navn bør navnekonsulenttjenestene gi råd om god stedsnavnskikk (jf. svensk "god ortnamssed").

8. Regler om skrivemåten

I pkt. 8.4.1 i høringsnotatet diskuteres bestemt/ubestemt form i stedsnavn, og departementet viser til at ca. 25 % av klagesakene gjelder misnøye med at navnet har bestemt artikkel. I forslaget til ny paragraf om skrivemåten legges det opp til at hvis det er stor vakling i bruken av den bestemte formen, eller lokal uenighet, skal det åpnes for å bruke utbestemt form. Her vil vaklingen ofte ha bakgrunn i at stedsnavnet (bruksnavnet) har bestemt form mens samme navn som slektsnavn har ubestemt form. Samarbeidsnemnda mener at bruken av bestemt/ubestemt form mest mulig skal følge den nedarvete uttalen av stedsnavnet.

Evalueringsrapporten gikk inn for å legge "den lokale talemålsforma av namnet" til grunn for normeringen. Samme ordlyd er lagt til grunn i forslaget til ny lovtekst. Samarbeidsnemnda viser her til sin uttalelse til evalueringsrapporten der det bl.a. heter:

Samarbeidsnemnda mener at den foreslåtte formuleringen er mindre egnet fordi den åpner opp for en tilfeldig sidestilling av genuint traderte navneformer og nyere talemålsformer. Dessuten svekker den kulturverntankegangen som nå har fått en prominent plass i lovens formålsparagraf.

Vi mener den formuleringen departementet legger til grunn, representerer en reell fare for at den genuine, traderte dialektuttalen ("den nedervde uttalen") blir skjøvet til side for en mer skriftbasert uttale, og at det vil skje i stigende grad etter hvert som dialektene blir modifiserte eller forsvinner. Hvis det blir valgt en annen formulering enn "nedarvet", må det presiseres at det er tale om en lokal uttale som er tradert fra tidligere generasjoner.

I departementets merknader (pkt. 8.4.3) åpnes det for større bruk av skriftformer:

Også navneformer som er påvirket av skrift, og nyere navneformer er en del av norsk navnetradisjon. Hvis eier/fester eller lokalsamfunn identifiserer seg med disse formene, skal det legges vekt på dette. Det er viktig at lokalsamfunnet føler at det er deres navn. Bestemmelsene i regelverket skal heller ikke en gang for alle fryse utformingen av skriftformene. Dette innebærer at eventuelle dialektale endringer over tid også skal kunne påvirke stedsnavnene, slik at det kan fattes endringsvedtak på bakgrunn av de(n) dialektale endringen(e).

Samarbeidsnemnda ser her en tydelig dreining mot et skriftbasert normeringsgrunnlag og et prinsipp som bryter med en over hundreårig normeringstradisjon, nemlig dialektgrunnlaget. Når det så i tillegg åpnes for at et vedtatt navn når som helst kan tas opp igjen i form av ny navnesak, vil det norske navneverket i fortsatt framstå som ustabile størrelser der skriftspråkformene konkurrerer med de dialektbaserte formene. Vi mener det er viktig at stedsnavn som er vedtatt i henhold til regelverket og har en faglig akseptabel form, ikke uten videre skal kunne gis en ny behandling. Hvis det blir kurant å reise navnesak av vedtatte navn, kan mye av arbeidet for å bygge opp et permanent stedsnavnverk ha vært forgjeves.

I høringsnotatet pkt. 8.4.4 blir også spørsmålet om fastsetting av sidestilte former tatt opp, og det foreslås at to eller flere former av samme navnebærer skal kunne vedtas. Samarbeidsnemnda er ikke uenig i at det kan være aktuelt med to sidestilte former, men

mener det må være en svært begrenset mulighet som ikke bør uttrykkes i lovteksten, men heller omtales i merknadene. Som regel vil en slik motsetning bunne i en talemåls- og en skriftbasert form, og vi ser en fare for at dette også vil bidra til å uthule tradisjonsgrunnlaget i normeringen. Vi mener at første setningen i tillegget i loven ("Når same namnet ... dei andre funksjonane") er tilstrekkelig. Unntaksparagrafen (pkt. 9.3) gir den hjemmelen som trengs for å avvike fra hovudreglene.

Når det gjelder punkt som angår særskilt samiske og kvenske stedsnavn, viser vi til de uttalelsene som er kommet fra de organ der disse språk er representert.

Samarbeidsnemnda for namnegransking

Ole-Jørgen Johannessen (formann), Universitetet i Bergen
 Jan Ragnar Hagland, Rolf Grankvist, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Trondheim
 Gulbrand Alhaug, Aud-Kirsti Pedersen, Eira Söderholm, Universitetet i Tromsø
 Botolv Helleland, Lars Vikør, Universitetet i Oslo
 Nils Øyvind Helander, Høgskolen i Kautokeino/Sámi allaskuvla, Guovdageaidnu
 Peter Hallaráker, Høgskulen i Volda
 Gudlaug Nedrelid, Høgskolen i Kristiansand
 Inge Særheim, Høgskolen i Stavanger

Særmerknad fra medlem i Samarbeidsnemnda for namnegransking, Ivar Utne, Universitetet i Bergen

Min oppfatning er i hovedsak i samsvar med synspunkta som Kultur- og kirkedepartementet (KKD) fremmer i sitt høringsbrev på disse punkta:

- Hvilke talemålsformer en skal bygge normering på.
- Hvordan en skal legge vekt på uttalelser fra involverte parter.

Det jeg kjenner til av debatter og henvendelser om stedsnavnavgjørelser, viser at departementets synsmåter og forslag er mer i samsvar med folks rettsoppfatning enn den nåværende loven. KKD legger mer vekt på dagens muntlige bruk og bl.a. eiernes synspunkter.

I KKD's forslag til § 4 står det at normeringa skal bygge på "den lokale talemålsforma", mens det i den nåværende loven står at normeringa skal bygge på "den nedervde lokale uttalen".

Med den nåværende loven har en f.eks. vedtatt formene Espen og Ytrehorne for gårdsbruk i Hornindal, der Espe og Ytrehorn er i vanlig bruk (Fjordingen 26.1.2004).

Normeringsorgana skal etter min oppfatning som hovedprinsipp bygge på navneformer som er vanlige i bruk på de aktuelle stedene i dag, deriblant også av eierne. Dette innebærer at en må legge vekt på den språklige utviklinga som skjer i talemål i samfunnet, uansett hva som er årsakene, dvs. både påvirkning fra andre talemål og fra skriftspråk, også gjennom etternavn (slektsnavn).

Pkt. 5.1.3 ("Departementets vurdering og forslag") i høringsbrevet fra KKD, har bl.a. denne formuleringa som kan knyttes til forrige avsnitt, og som jeg støtter: "En bør [...] ta særlige hensyn til skrifttradisjonen ved slike bruksnavn og ikke endre en innarbeidet skrivemåte mot eierens ønske, dersom skriftformen ellers ligger innenfor regelverket." (I underpunktet "Om vektlegging av eiers/festers synspunkter".)

Synspunkta på normering i de to forrige avsnitta mener jeg blir godt uttrykt som "den lokale talemålsforma" i § 4 i lovforslaget fra Kultur- og kirke departementet (KKD). Jf. òg pkt. 8.4.3 i høringsbrevet fra KKD.

Etter min oppfatning kan en oppfylle prinsippa i forrige avsnitt samtidig med at en som hovedregel holder seg innafor norske rettskrivingsprisipper.

For tilfeller med flere uttaleformer som er mye i bruk, bør en ha regler for hva en foretrekker. Eldre talemålsformer med langvarig bruk vil da normalt være den best etablerte, og bør være et rimelig valg.

Synsmåtene til både KKD og meg fører til at det blir stilt større krav til innsamling av språklig underlagsmateriale enn om en legger stor vekt på nedarva muntlige former som ofte er dokumentert i eksisterende kilder. Slike kilder er f.eks. Norske Gaardnavne, utgitt fra slutten av 1800-tallet, og senere innsamla data ved universiteter og høyskoler. Trass i merarbeidet for å dokumentere dagens bruk, mener jeg det fremmer demokratiske avgjørelser. Så vidt jeg kan se, omtaler ikke KKD denne ekstra ressursbruken.